

اردو وزارت دفاع ملی در گذر زمان

استاد (صباح) « پیوست به گذشته ، ادامه دارد ... »

آنکه دوستدار وطن است، اسرار میهن را به دسترس دیگران نمی دهد . وطن دوستی بدون پاسداری از دارایی های مادی و معنوی آن حاصل نمی شود. آنکه درک درستی از منافع ملی ندارد و به آسانی به آنچه به عنوان منفعت ملی تلقی می شود، آسیب می زند، نمی توان او را دوستدار وطن دانست.

سلام و پیام خود را

به نام پرشکوهی آزادی

به قامت بلند مردانگی

که از جلال و شکوهمندی اش

بشارت زندگی و شگفتن جوانه ها میرسد

هزاران درود گرم خویشرا

به نام جاودانه آزادی

که یادگار خون رفتگان ماست

بر روی سبزه های زردوخشکیده چمن

و میراث بجا مانده یی آزادگان است

میرسانم .

هرکشور و ملتی برای دفاع از حاکمیت ملی ، تمامیت ارضی و استقلال سیاسی خود به نیروی مسلح ضرورت دارد.

اردو بدون آنکه شکل نظامهای سیاسی را در نظر بگیریم در دفاع از سرزمین خود نقش قاطع داشته اند. حتی در تاریخ

بسیار دیده شده است که اردوی کشورهای بسیار کوچک جانبازان در مقابل قدرتهای بزرگ تجاوزگر جنگیده اند و تا آنجا که

توانسته اند، از هویت ملی خود و سرزمین خویش دفاع نموده اند. کشورها برای دفاع از حاکمیت ملی و تمامیت ارضی خود

به نیروهای مسلح ضرورت دارند. اردو ها بدون در نظر داشت چگونگی نظام و گرایش های سیاسی و قومی در دفاع

از سرزمین خود نقش قاطع داشته اند. اردوی ملی افغانستان یکی از پراستقامت ترین ارگان های نظامی به شمار می آید، بویژه

مردم افغانستان بالای آن اعتماد کامل دارند.

در زمان که در افغانستان تفنگ وجود نداشت تشکیلات اردو به سرلشکر و لشکر اعم از تیرزنان نیزه بازان و شمشیر زنان محافظین و غیره بود. الی دوره تیمورشاه درانی اردو افغانستان اردوی دفاعی و تعرضی بود. پس از سازمان اردو افغانستان یک اردو دفاعی بوده است. در افغانستان در طول تاریخ اردو قومی یا غیر منظم وجود داشته از آن برای دفاع وطن استفاده بعمل آورده شده است. برای بار اولین اردو منظم قومی در قرن هژدهم توسط میرویس خان هوتک بوجود آمد. این اردو قومی زمانی تاسیس شد که در شمال خراسان حکومت شیبانی در جنوب و شرق حکومت بابری و در غرب حکومت صفویان حکمفرما بوده از مال و جان این ملت استفاده مینمودند. بخصوص حکومت‌های ایران ابدالی را در برابر غلجای و غلجای را در برابر ابدالی استعمال مینمود. اردو میرویس نیکه در سالهای (۱۷۰۹-۱۷۱۵ در برابر اردوی بزرگ ایران جنگیده از خود شهامت نشان دادند.)

پس از میرویس خان پسر وی شاه محمود هوتکی ۱۷۱۵ - ۱۷۲۵ با اردوی ۲۸ هزار نفری خویش به گلنا اباد حمله نمود بعد از تصرف اصفهان ایران در برابر اردو استعمارگران روس خود را وارد صحنه ساخت. در این اردو فقط چند ضرب توپهای خفیف نوع زنبورک تجهیزات موثر و ثقیل حربی را تشکیل میداد. اردوی شاه اشرف در برابر اردو شاه طهماسب، قاجار صفوی و ترکها غالب گردید. گفته میشود که ترکها در جنگ با شاه اشرف بیشتر از هفده هزار تلفات دادند. بالاخره اردو شاه اشرف توسط اردو نادر افشار شکست خورده از بین رفت.

اولین اردو منظم افغانستان دوازده سال بعد از سلطنت هوتکیان در سالهای ۱۷۴۷-۱۷۷۲ در زمان سلطنت احمد شاه درانی ساخته شده است. این اردو مجهز با قطعات توپچی سواره و پیاده نظام بود. احمد شاه بابا ن فنون جنگ و نظامی را در طول سالهای حکمرانی نادرشاه افشار فرا گرفت. اساس دولت با ثبات و متمرکز را با یک اردو قوی در کشور گذاشت. سردار محمدجهانخان پوپلزای سپه سالار بعدی است که در تشکیل اردو احمدشاه کوشش فراوان نمود. اردوی مستحکم احمد شاه درانی بعد از مرگ وی به پارچه های متعدد تقسیم شد و از طرف پسرانش در مقابل همدیگر در خانه جنگی ها استعمال شد. اردوی زمان احمد شاه بابا متشکل از یک اردوی دایمی و لشکر قومی بود که چندین بار بر هندوستان تاخت و جنگ پانی پات را فتح نمود. همین اردو در زمان تیمور شاه الی شاه زمان پابرجا بود. در زمانیکه احمدشاه بابا در هندوستان چندین بار حمله نمود انگلیسها در هندوستان مصروف تجارت بودند. پس از قرن ۱۶ که کشورهای اروپایی مصروف جهان کشائی بودند انگلیسها در زمره قدرت در اروپا بود. آنها متوجه شدن که مسلمانان کنترل هندوستان را در دست دارند و مسلمانان افغان یگانه مرجع بود که میتواند بسرعت مسلمانان هند را کمک نمایند. و این یک واقعیت محض است که هندوستان همیشه از راه افغانستان مورد تهاجم قرار گرفته هستی و بود آن ملت فنا شده است. هندوها که در هندوستان اکثریت بودند علاقمندی داشتن تا آنها در کرسی قدرت نشسته باشند. این دونهکه برای هندها و انگلیسها خیلی قابل توجه قرار گرفت.

انگلیسها هندوها را کمک نموده در هندوستان یک دولت پر قدرت مرآتیی ساخته شد. در حقیقت این دولت به نفع افغانها بود زیرا شانسان اشغال هند از طرف انگلیس خیلی کم بود. ولی احمدشاه با باقوت مرآتیه را برهم شکست و هندوستان به یک کشور ضعیف تبدیل گردید. انگلیسها هسته هسته در صحنه سیاسی هند ظهور نمودند تا اینکه در زمان شاه زمان وارد صحنه با افغانستان شده در هند به پیشروی آغاز نمودند. دولت انگلیس غرض اشغال هند به خنجر ضرورت داشت تا در صورت پیشروی به هند از عقب به افغانستان خنجر وارد کند این خنجر دولت ناصرالدین شاه و فتعلی شاه قاجاری گردید.

در هر پیشروی انگلیس به هند قاجاریان به هرات و قندهار حمله میکردند. قشون ناچار بطرف هرات حرکت میکرد. و هکذا مداخلات انگلیس باعث بروز خانه جنگی ها شد. بدین ترتیب اردو ضعیف شده تا حکومت شاه شجاع ادامه یافت پس از کشته شدن شاه شجاع ارگ شاهی توسط انگلیسها تاراج شده اردو از بین رفت. سیستان، خراسان متعلق به ایران گردید و الماس کوه نور در همین دوره تاراج شد.

پارچه پارچه شدن اردو احمدشاه نفاق و خانه جنگی ها باعث سقوط سلطنت سدوزایی ها و دخالت و نفوذ اجانب در کشور گردیده و الی سلطنت امیر دوست محمد خان سبب ازدیاد هرج و مرج و ملوک الطوائفی شد تا اینکه امیر دوست محمد خان در دوره دوم امارت خود ۱۸۰۴ - ۱۸۶۱ یک اردو منظم را پایه گذاری نمود که تعداد آن از ۳۰ هزار نفر تجاوز نمیکرد و امیر از آن برای تحکیم قدرت و حفظ جان خود و خانواده خود کار میگرفت به قول تاریخ غلام محمدغبار در دوره امارت امیر شیرعلی خان اساس یک اردوی منظم و دایمی گذاشته شد که افراد آن تحت تعلیم و تربیت نظامی قرار گرفته با یونفورم نظامی ملبس گردیدند. این اردو از دسپلین نظامی برخوردار گردیده و دارای صفوف سه گانه پیاده، سواری و توپچی بوده در قشله تازه بنیاد قلعه شیر پور جابجا شد. به گواهی تاریخ اردو افغانستان " این اردو مشتمل بود بر ۵۷ غند پیاده ۲۰ غند سواره ۲۶ بطریه کوهی، سواری و فیللی که مجموعاً ۵۰ هزار نفر در آن شامل بود به شکل دایمی استخدام گردیدند. متأسفانه شیرازه اردوی منظم امیر شیر علیخان بنسبت ضعف مزاج امیر که ناشی از وفات پسرش شهزاده و ولیعهد عبدالله قبل از سوق دادن به جهادی که علیه انگلیسها اعلان شده بود از هم پاشید و خود امیر به ترکستان رفت پس از چندی در مزار شریف وفات یافت.

بعد از امارت امیر شیر علی خان، امیر عبدالرحمن خان برای تشکیل اردو دایمی اقدام نمود. امیر عبدالرحمن هفته یک روز را برای امورات نظامی تخصیص داده بود. این بدلیل بود که امیر در عقب مشاورین متجرب خارجی داشت و هم مصارف اردوی این امیر را انگلیسها میپرداخت.

امیر عبدالرحمن برای انکشاف اردو فابریکه ماشین خانه کابل را که دارای شعبات ریخته گری، توپ سازی، تفنگ سازی، باروت و تولید کارتوس سازی، اسلحه سرد و غیره بود بنیاد گذاری کرد. در زمان امیر حبیب الله خان اردوی افغانستان انکشافات خوبی نمود. در ضمن مدارس تاسیسات تعلیمی اردو را بنیاد گذاشت. از آنجمله مکتب حریبه برای اكمال کادرهای افسری اردو در کابل تاسیس شد که بعد ها به تعداد ۹۰۰ نفر در آن فنون نظامی را می آموختند. در زمان اعلیحضرت غازی امان الله خان به منظور تقویه اردوی افغانستان اسلحه جدید از المان، انگلستان، ایتالیا و بلجیم خریداری گردیده که شامل تفنگ های ۱۲ تکه انگلیسی تفنگ های ۱۲ تکه لوچک المانی برای پیاده و سواری، تفنگ های ۵ تکه ایتالیای برای پرسونل و مرتبات توپچی، تفنگ های پنج تکه بلجیمی برای ژاندارم و پولیس، توپهای ۶ پن توپهای ۹ پن قاطری که (از روسیه خریداری شده بود)، توپهای ۱۰۵ ملی متری صحرا (۳۶ پن) که توسط شش راس اسپ کش می شد. اطریشی ها چهار ضرب توپ برای غازی امان الله خان بخشش کرده بود که در جنگ تل شرکت کرده بود. بعد ها برای بار دوم سلاح جدید از راین میتال جرمنی و فابریکه سکودای چکوسلواکی "توپها و تانکهای سبک" خریداری گردید. در زمان غازی امان الله یک قطعه نمونه نیز تشکیل شد، افسران و معلمین ترکی برای تربیه افسران افغانی استخدام شد، بعضی افسران برای کسب تحصیلات نظامی به ترکیه و کشور های دیگر خارجی اعزام شدند، چند بال طیاره و چند ضرب توپ دور برد خریداری گردید. اما طور شاید و باید اردو در زمان سلطنت غازی امان الله خان

انکشاف ننمود. زیرا افغانستان یک کشور آزاد بود و هم انقلاب سوسیالیستی در اتحاد شوروی مخالف مستعمره جوی بود. تصور نمیشد که انگلیس مداخله کند. اردوی افغانستان درین صده توانست درسه جنگ افغان و انگلیس موفق بدر آید و وطن خویش را از شر استعمار گران نجات داده آزاد سازند. بعد از سقوط سلطنت غازی امان الله یک دوره اغتشاش در کشور بوجود آمده این اردو از بین رفت.

بعد از کودتای ثور پینجاه و هفت خورشیدی اردو، شوروی با دست باز در تمام امور کشور منجمله تسلیح، تجهیز و ارتقای سطح کمی و کیفی اردو دست بکار شد. تا اینکه در اثر تقاضای حکومت وقت افغانستان در سال ۱۹۷۹ قوتهای نظامی شوروی داخل خاک افغانستان شدند. در این زمان الی خروج قوتهای شوروی از افغانستان قوتهای شوروی واردوی افغانستان فعالیت های مشترک داشتند و اردوی افغانستان مجهز با سلاح و تخنیک محاروبی پیشرفته شده و از احضارات محاروبی عالی بر خوردار گردید و تا سطح دفاع مستقلانه ارتقا یافت. در هشت ثور سال ۱۳۷۱ اردو افغانستان که توقع داشت مجاهدین به آنها وحدت نموده در حفظ اردو میکوشند. ولی بر عکس تمام سلاح و مهمات افغانستان از طرف مجاهدین به حکومت پاکستان فروخته شد و کشور در دو دهه بدون سلاح و اردو باقی ماند. درین دو دهه هرکی هر کاری که خواست بدون کدام مانع اجرا نمود. لا قانونیت و سطح جرم به حد نهائی بالا رفت. تا فعلاً حدود بیشتر از دوصد هزار مجرم و قاتلین بدون محکمه و جزا در کشور آزادانه گشت و گذار می نمایند. جهادی ها به گروه متعلق است که مخالف دولت حزب دموکراتیک خلق افغانستان بودند. در سال ۱۳۷۱ هجری شمسی پس از ۱۴ سال جنگ قدرت را بدست آوردند. جهادی ها خود دارای تشکیلات نظامی تنظیمی و قومی بودند. اکثریت جهادی ها مردمان فاقد علم و دانش بودند. در ۱۴ سال جنگ تمامی دارائی و هستی اینها از بین رفته بود. پس از رسیدن به قدرت تمامی وسایل و سلاح اردو منظم را به قیمت ارزان و به نرخ آهن به پاکستان فروختن. جهادیها دارای تشکیلات اردو منظم نبودند صرف متشکل از قوماندان و مجاهد بود. سربازان پیاده این گروه دارای مهارت جنگی قوی بودند.

طالبان دارای اردو قومی نا منظم بودند. بعضی از افسران سابقه دار در حکومت طالبان نیز حضور داشتند. طالبان دارای ۴۰۰ تانک و دوطیاره میک روسی بودند. که تانکهای مذکور بی نظیر بوتو از روسیه خریداری نموده به طالبان تسلیم نمود. حکومت طالبان دارای وسایل ترانسپورتی خیلی ضعیف بودند. سربازان طالب از مورال فوقالعاده محاروبی بر خوردار بودند. طالبان دارای ۳ اردوگاه نظامی قوی در ژوره ولایت خوست، میدان هوائی قندهار، و تفحصات مزار شریف بودند که در آن جا سربازان افغانی جنگجویان کشورهای آسیا میانه عرب و چیچین تعلیمات نظامی می دیدند. اردوی جدید ملی بعد از فروپاشی طالبان تأسیس و هر سال به کمک کشورهای کمک کننده توسعه یافته است.

در سال هشتاد و هفت تشکیلات اردوی ملی انکشاف نموده قوماندانیت های اساسی شامل پنج قول اردوی زمینی، یک قول اردوی هوایی، یک فرقه مرکزی کابل می باشد که متشکل از هفده لوا، هشتاد دو کندک (پیاده، کماندو، میکانیزه، حمایه محاروبی، تأمینات محاروبی) و قوماندانیت های متوسط حمایوی (تعلیم و تربیه، جلب و جذب، لوژیستیک، خریداری، کشف و استخبارات، صحیه و مخابره) می باشد.

روحیه نظام دموکراتیک و حاکمیت قانون

بی طرفی گروهی، سمتی و قومی

هدف، حفظ منافع ملی

هدف، دفاع از تمامیت ارضی

هدف، دفاع از استقلال

هدف، دفاع از حاکمیت ملی

هدف، دفاع از نوامیس ملی و ارزش های دینی و معنوی .

تا سال هشتاد و هشت تعداد سربازان اردونزدیک به یکصد هزار نفر بود و این تعداد می تواند تا سه صد و پنجاه هزار برسد. اجرایی وظیفه در اردوی ملی داوطلبان می باشد و جوانان بین هجده تا سی پنج سال به صورت داوطلبانه در اردو ثبت نام می کنند. دولت در قبال حضور داوطلبان ی سربازان، برای آن ها ماهانه یکصد دالر معاش تأدیه می نماید. وقتی سرباز بخواهد یک دوره ی دیگر نیز در اردو خدمت نماید، ده دالر بر معاش وی اضافه می گردد.

بودجه وزارت دفاع در سال هشتاد و هفت- ه.ش مبلغ یازده میلیارد و سه صد و هشتاد و شش میلیون و هفتصد و پنجاه و هفت هزار افغانی بوده که مبلغ سیزده میلیارد و نهصد و پنجاه و هفت میلیون و هشتصد و هفت هزار و چهار صد و شصت یک افغانی در کود های (بیست پنج، بیست دو ، بیست یک) به مصرف رسیده است که از جمله بودجه مصرف شده در کود بیست یک مبلغ دو میلیارد و هفتصد و پانزده میلیون افغانی امتیازات تشویقی منسوبین اردوی ملی از طرف دفتر قوماندانی مشترک امنیتی، انتقالی برای افغانستان CSTC-a تمویل گردیده که شامل بودجه منظور شده کود بیست یک نمی باشد.

دوکتورین دفاعی بر اصل احترام متقابل، عدم مداخله، همکاری و حسن همجواری با همسایگان، اشتراک و همکاری در سیستم امنیت منظوی ، تقویت و حمایت از تمام برنامه ها و پالیسی های دولت افغانستان تهیه و تنظیم شده است. مساعی وزارت دفاع ملی بر محور سیستم پلانگذاری ستراتیژیک دفاعی استوار می باشد. این سیستم استقامت دهنده ی فعالیت های وزارت دفاع ملی در سطوح مختلف (تکتیکی، اوپراتیفی و ستراتیژیکی) می باشد.

تشکیل و ساختار:

ستراتیژی ملی نظامی

رهنمود پلانگذاری اوپراسیون ها

رهنمود پلانگذاری ستردرستیز

رهنمود پلانگذاری قابلیت های دفاعی

دیرکتیف پلانگذاری ستراتیژیک

رهنمود تنظیمی و اداره قوت ها

دیرکتیف پلانگذاری، پروگرامسازی و بودجه سازی.

اردوی ملی تحت امر وزارت دفاع ملی فعالیت می نماید. وزارت دفاع ملی افغانستان شامل دو بخش می باشد:

الف. وزارت دفاع: منظور از آن کادرهای هستند که پالیسی وزارت را طرح میکنند. در راس آن شخص وزیر دفاع می باشد که یک شخص ملکی است. وزیر دفاع خود ، چهار معاون دارد:

معاون اول

معاونت پالیسی و اپراسیون

معاونت پرسونل

معاونت مالی و تخنیکي

همچنان وزارت دفاع دارای هفت ریاست است که اسامی آن ها به صورت زیر می باشد:

ریاست مالی

ریاست حقوق

ریاست تفتیش

ریاست حالات اضطراری و فوق العاده

ریاست تکنالوژی

ریاست پالیسی

ریاست پارلمانی

بخش عمده ی دیگر وزارت دفاع ستردرستیز می باشد . ستردرستیز خود دارای تشکیلات زیراست:

معاون

ریاست دفتر

ریاست کادر و پرسونل

ریاست کشف و استخبارات

ریاست اوپراسیون

ریاست عقیدتی فرهنگی

ریاست مالی

ریاست مخابره

ریاست تفتیش

ریاست حقوق

تعلیم و تربیه عنصر اساسی در بالابردن ظرفیت ها و حفظ احضارات محاربوی اردوی ملی به شمار می رود. وزارت دفاع ملی برای بهبود وضع تعلیمی اردو، بالابردن سطح دانش نظامیان و با استفاده از شیوه های مؤثر و تجارب اردوهای کشور های پیشرفته، استفاده مینماید.

جمع نظام عسکری عبارتند از دلگی ۹ نفر- بلوک ۳۰ نفر- تولی ۹۰ نفر - کندک ۲۷۰ نفر غند ۸۱۰ نفر ۱۲۰۰۰ نفر- قول اردو ۳ فرقه یا ۳۶ هزار نفر سرباز محاربوی میداشته باشد، برای هر بلوک یک افسر تعیین میشود. رتبه های منسوبین اردوی درسال سیزده صدوسی هشت خورشیدی در دوران محمد ظاهر ساخته شد. این رتبه ها توسط یک کمیسیون مختلط از شورای عالی وزارت دفاع و اعضای اکادمی علوم نام گذاری و علامه گذاری شد، که به چهار دسته تقسیم شده است .

افسران جوان، رتبه در یم بریدمن , دوهم بریدمن, لمری بریدمن و تورن.

آمرین، رتبه جگرن، دگرمن و دگروال.

جنرالان، رتبه برید جنرال، تورن جنرال، دگرجنرال و سترجنرال . مارشال . معمولاً علایم سرشانه افسران اردو به اساس بعضی سمبول ها قبول می شد. مثلاً: شیر برای شجاعت، فیل برای قوت و محراب و ممیرسمبول اسلامیت. علایمی که در آن وقت برای منسوبین اردو قبول شد قرار ذیل بود:

در یم برید من، یک پلیت

دوهم برید من، یک پلیت یک ستاره.

لمری برید من ، یک پلیت دو ستاره.

تورن، دوپلیت یک ستاره.

جگتورن، دوپلیت دو ستاره (در اردوی فعلی این رتبه از بین رفته).

جگرن، یک کرچ بایک ستاره.

دگرن، یک کرچ با دو ستاره.

دگروال، یک کرچ با سه ستاره.

برید جنرال، یک نشان دولتی با یک ستاره.

تورن جنرال، یک نشان دولتی با دو ستاره.

دگرجنرال، یک نشان دولتی با سه ستاره.

ستر جنرال، یک نشان دولتی با چهار ستاره.

مارشال ، یک نشان دولتی یک کرچ و یک ستاره. رتبه جنرالی، یک رتبه سیاسی یا بین المللی است و در پهلوی این که یک رتبه است امتیازات سیاسی هم دارد. یک جنرال اگر به بیرون از کشورش می رود، برایش پاسپورت سیاسی داده می شود و در کشور میزبان مثل سایر دیپلمات ها از وی استقبال می شود. رتبه مارشالی که آخرین رتبه منسوبین اردوی افغانستان است به اساس خدمات بسیار بزرگ و عالی در سوق و اداره قوتها و فتح جنگ ها از جانب ریس جمهور به یک شخص اعطای می شود. کشورها و ملت ها برای دفاع از حاکمیت ملی و تمامیت ارضی خود به نیروهای مسلح ضرورت دارند. ارتش ها بدون در نظر داشت چگونگی نظام و گرایش های سیاسی و قومی در دفاع از سرزمین خود نقش قاطع داشته اند. اردوی ملی افغانستان یکی از پر اعتمادترین ارگان های نظامی افغانستان به شمار می آید، بویژه مردم افغانستان بالای آن اعتماد کامل دارند. اردوی ملی افغان در قلب های مردم جایگاه خود را تثبیت نموده و همین مساله باعث موفقیت های چشمگیر و افزایش اعتبار آن در جامعه شده است. اردوی ملی به بیست دو تن ارکان حرب ، دوصدو بیست پنج نفر ماستر ، حدود شش و نیم هزار نفر لیسانس، بیش از پنج هزار نفر فارغان صنوف دوازده و کورس های نظامی و حدود سه هزار نفر تثبیت و تعدیل رتبه که نزدیک به پانزده هزار نفری می شود در صفوف خود جای داده است و با انکشاف کمی اردوی ملی برای جمع کثیری از افسران منفصل شده واجد شرایط، زمینه پیوستن مجدد به اردوی ملی مساعد می گردد. بیش از دو هزار تن از منسوبین اردوی ملی برای ادامه تحصیلات ، حدود دو هزار نفر به سیمینارها و حدود هزار و دوصد نفر به تمرینات نظامی به خارج از کشور اعزام شده اند .

ادامه دارد